

Utbildningsdepartementet
u.remissvar@regeringskanslitet.se

SUHF:s remissvar om akademisk frihet och livslångt lärande

SUHF får härmed lämna synpunkter på remitterad promemoria, "Ändringar i högskolelagen för att främja den akademiska friheten och tydliggöra lärosätenas roll för det livslånga lärandet" (U 2020/03053/UH).

Akademisk frihet är – jämte autonomi – ett av de grundläggande akademiska kärnvärdena, som utgör förutsättningen för utbildning och forskning på vetenskaplig eller konstnärlig grund och för lärosätenas roll som oberoende och kritiskt reflekterande institutioner i samhället. SUHF välkomnar att denna fundamentala princip på ett tydligare sätt formuleras i högskolelagen i form av en portalskrivning, och ser det som ett viktigt steg i rätt riktning. Styr- och resursutredningen föreslog dock att en ändring i högskolelagen i linje med den nu föreslagna skulle innefatta såväl lärosätenas eget som statens ansvar för att främja och värna akademisk frihet. Remisspromemorian däremot betonar den individuella akademiska friheten och lärosätenas ansvar, men lämnar statens ansvar utanför, varför promemorians perspektiv blir väsentligt snävare. Nuvarande förslag till ny formulering i 1 kap 6§ skulle i detta avseende förbättras genom en mindre förändring till: "**För** högskolornas verksamhet ska som allmän princip gälla att den akademiska friheten ska främjas och värnas.". Vidare har SUHF i flera sammanhang även påtalat behovet av att mer specifikt betona utbildningens frihet, detta i en tid då inte bara forskningens frihet utan i hög grad också utbildningens är hotad på många håll i världen. Här hade en tydligare och mer långtgående skrivning varit önskvärd.

Vad gäller lärosätenas roll för det livslånga lärandet vill SUHF särskilt betona att detta är en prioriterad fråga inom sektorn, samt att Sveriges system redan idag erbjuder unika möjligheter för lärosätena att bidra till livslångt lärande. Detta ansvar är således i väsentlig grad redan axlat.

På ett principiellt plan kan däremot konstateras att den föreslagna skrivningen utgör en ytterligare reglering, vilket strider mot autonomiprincipen. Om regeringen önskar att förändra lärosätenas prioriteringar i riktning mot en högre grad av ansvarstagande för det livslånga lärandet kan detta enklare ske via anslagen till universitet och högskolor (exempelvis genom minskad betydelse av HPR) än genom en förändring i högskolelagen.

I övrigt hänvisar SUHF till de enskilda remissvaren från respektive lärosäte.

Enligt uppdrag

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'Marita Hilliges', written in a cursive style.

Marita Hilliges